

AMERIKANSKI SLOVENSEC

PRVI SLOVENSKI LIST V AMERIKI.

GESLO: ZA VERO IN NAROD — ZA PRAVICO IN RESNICO — OD BOJA DO ZMAGE!

GLASILO S. K. DELAVSTVA — DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU — IN S. P. DR. SV. MOHORJA V CHICAGO.

ŠTEV. (No.) 166.

CHICAGO, ILL., SREDA, 22. OKTOBRA — WEDNESDAY, OCTOBER, 22, 1924.

LETNIK XXXIII.

Razkrinkani "rdečkarji."

CHICAGO SREDIŠČE RADIKALNEGA GIBANJA S ŠOLAMI, KATERE SO ČLANI TEGA GIBANJA MORALI OBISKOVATI. — ŠTEVILO NJIH JE ZELO NARASTLO.

Ni pa to bila zadnja seja, na kateri so se kovali načrti o razširjanju komunizma v Ameriki, ampak sledilo jih je več in tako je postala Chicago, središče radikalnega gibanja, kjer je tudi bil njih glavni stan. Ni mesta v Zdr. državah, kjer bi bilo toliko različnih narodnosti s svojimi radikalnimi društvi, kakor ravno Chicago. Vsa naročila iz Moskve so prišla direktno v Chicago, od koder se je dajalo navodila po vseh državah Amerike. V Chicago so se trenirali organizatorji, potom katerih je naraslo število navzetih s komunističnimi idejami, do neverjetnega števila. Po naročilu iz Chicago, so po vseh mestih Amerike se zbirali pristaši komunizma ki podzemeljskim tajnim sejam, na katerih so navadno govorili dobro izvežbani govorniki, ki so spretno svoje člane podpihovali k nezadovoljnosti; katera je mati revolucije.

Ko se je pričela socijalistovska konvencija v St. Louis leta 1917., na kateri se je moglo odbrati predsednika, sta nastali dve stranki. Prva je zavzela patriotično stališče glede vstopa Amerike v vojno; med tem ko je druga stranka nasprotovala temu, rekoč, da je napoved vojne "zločin," ki se je storil nad ameriškim ljudstvom. Slednja, ne le, da je bila nasprotna vojni; ampak se je tudi dejansko pokazala, da hoče svojo idejo zanesti med vse ljudstvo, ki bi se naj pridružilo nasprotovanju.

Eugene V. Debs in Viktor L. Berger, sta vodila to protivojno stranko. Oba omenjena sta bila nato vržena v ječo, za daljši čas. Debs je bil obsojen na deset let, Berger pa na dvajset let. Rezultat tega je bil, da se je socijalistovska stranka razbila; iz razvalin se pa je ustanovilo tako zvano levo krilo, katero so tvorili ultra radikali, katerih namen je bil zanesti revolucijo. Odbrani boljši govorniki so se v ta namen vtihotali iz Rusije, ki so bili dobro oboroženi s Leninom in Trotskijevim radikalizmom.

Organizatorji so bili poslani po vseh mestih, katerim se je pridružilo veliko število somišljenikov. Na tisoče delavcev, ki so po vojni izgubili svoja dela, so se pridružili komunizmu. To priliko so komunistični govorniki izrabili, dejali so jim, da brezposelnost zakrivila kapitalistična vlada.

Kaj je — in kako je nastal boljševizem. Boljševizem je mešanica socijalizma in anarhije, ki temelji na idejah izenačenja in na principih, da bi se velika podjetja morala spraviti v roke nižjega razreda; prizadati smrtni udarec kapitalizmu sploh — in uničiti lastninsko pravico.

To gibanje se je pričelo že leta 1907., ko je v Nemčiji na socijalistovskem kongresu prišlo do preobrata v socijalistovskih vrstah. Večina se je

takrat približala Leninu, kateri so se odločili sprejeti principe tistega socijalizma, ki je absolutno proti vojni in ki je za socijalno revolucijo, nakar so se pričeli imenovati "boljševiki."

Kako popularna je bila ta revolucionarna ideja se da sklepati iz tega, da za časa vlade Alexandra Kerenskyta v Rusiji, je na tisoče organizatorjev šlo iz Amerike tja. Celo voditelji ameriškega komunizma so bili poklicani v Rusijo.

(Dalje prih.)

POLITIČNI GLASOVI.

Po izjavi Davisa je republikanska stranka brez moči. — Zapad je za La Folletteja. — Kaj pravi Henry Ford.

St. Louis. — John W. Davis, predsedniški kandidat demokratske stranke je izjavil, da kakor vsa znamenja kažejo, letošnja volitev ne bo prinesla republikancem kongresa, kakor tudi ne senata. Če pa le bo — bo se pa zopet nadaljevalo kakor do sedaj, brez cilja in brez pravega vodstva. Dalje je dejal Davis, da on svetuje volilec Zdrž. držav, naj volijo demokratsko stranko.

Siox City, S. D. — Neodvisni kandidat za predsedniško mesto La Follette, je več kot siguren, da je on zmagovalac na zapadu. Ako se mu pa posreči odnesti še nekaj večjih vshodnih držav, potem je po njegovem mnenju Mr. La Follette, naš bodoči predsednik. Če pa že to ne, gotovo pa je nekaj in sicer, da je položen trden temelj novi stranki.

Detroit, Mich. — Henry Ford je dejal, da je Calvin Coolidge edini predsedniški kandidat, ki ni pod vplivom "Wall streeta." La Follette je pa po Fordovem mnenju poštenjak, napako ima le to, da ne vidi razločka med veleindustriji in dobičkarjem.

Ko so ga vprašali ako on misli, da so vsi trije predsedniški kandidati podpirani od kapitalistov, je dejal: "Nevem kako je Davis; poznam pa Coolidgea, kot "moža", ki se ne pusti vladati od "Wall streeta." Dalje je dejal, da bi "Wall street" rad videl, da bi prišle volitve pred kongres, kjer bi potem dobili moža, ki bi ga lahko po svoje kontrolirali.

Zopet "bitka" na morju.

New York. — Sachem, najhitrejša tihotapska ladja se je po hudem boju v katerem so se prohibicijski agenti posluzili strojne puške podala. Ladja in zaplenjeno žganje je cenjeno na \$100.000. Ob isti priliki so tudi zajeli dva druga motorna čolna, istotako obložena s prepovedano pijsko. Skupni plen je bil 570 zabojev žganja, v vrednosti \$40.000 — in enajst oseb je bilo aretiranih.

RAZNE VESTI.

Manila. — Guv. gen. Leonard Wood, je preiskoval situacijo v mestu, kjer je prišlo do spopada med Kitajci in domačini, pri čemur je bil neki kitajec usmrten, ter odredil za varstvo meščanov, da morajo biti pripravljene štiri stotniše nosebne policije.

Milwaukee, Wis. — Od tukaj poročajo o težki nesreči, ki se je pripetila na železniški progi. Avto, v katerem se je nahajalo 7 oseb iz Madison, Wis. je zadel proti Milwaukee vozeči osobni vlak, pri čemur sta bili usmrteni dve ženski, en moški in en otrok. Ostali so pa zadobili težke poškodbe.

Chicago, Ill. — V ponedeljek jutraj je bilo poročano, da s tem, ko so bile zopet tri osebe usmrteno po avtomobilskih nezgodah, je kazalo mrtvih od januarja se pomaknilo na 544. — Frances Schlegel, star 88 let, je bil povožen na Halsted cesti od voza poulične železnice. Bil je na mestu mrtev. — Mrs. Agnes Latinsk, stara 59 let je pred enim letom zapustila svojega moža, ker je preveč pil. Prišel je pa sedaj k njej nazaj in zagotavljal, da ne bo več pil. Ni pa držal besede, ampak zopet se je napil in ženo z nožem napadel, nakar je zbežal proti cesti, kjer ga pa neki avto podere in usmrti. Žena bo ozdravela.

Berlin. — Politični zapletnjava v Nemčiji so povzročili, da so cene živilam znatno poskočile. Ljudstvo je alarmirano in se s strahom vprašuje kaj da bo. Plača je veliko premajhna, da bi se moglo z njo shajati. Delavci odločno zahtevajo regulacijo cen ali pa povišanje njih plače.

Houston, Tex. — Miss Montie La May iz St. Paula, je skočila iz zrakoplova, ker se ji pa padalna naprava ni pravočasno odprla, je priletela na zemljo mrtva.

Berlin. — V Nemčiji imajo novega denarnega mogotca, z imenom Jacob Michael. Michael je bil še leta 1914. — revež, kateri je pa znal prave momente za časa vojne in takoj po vojni izrabiti, tako da je sedaj bogataš, ki premore 120.000.000 zlatih mark, kar pomeni v ameriškem denarju 30.000.000 dolarjev.

Milwaukee, Wis. — Julia Twardowski, stara 21 let, katere je bila pogrešana od doma od 24. sept. je bila sedaj najdena mrtva od lovcev na polju blizu Milwaukee-Racine okrajne črte. Po preiskavi je bilo dognano, da je deklica bila zlorabljena in umorjena. Oblasti so mnenja, da je dekle bila izvabljen v avto kakega pohotneža, kateri jo je potem umoril.

Shenandoah, Iowa. — Daniel Snyder, star 64 let in Ella Higgins, stara 67 let, sta le bila radovedna kako se imajo poročeni ljudje, vsled tega sta dala slovo "leidik" stanu, ter si dne 18. oktobra prisegla zvestobo. — Le ne obupati, vse pride.

Indianapolis. — Ray Howell, star 35 let, je hotel rešiti svojega 14-letnega sina iz gorečega hleva, pri čemur je pa zadobil tako težke opekline, da najbrže ne bo okreval. Sinovo ožgano truplo so našli potem gasilci.

NEMŠKEMU KABINETU SE TLA MAJEJO.

Veleindustriji hočejo kontrolo nad delavcem.

Berlin. — Nemški industriji in denarni mogotci, so zopet nemško ljudstvo spravili v hinotično stanje, tako da ni daleč čas, ko bo v Nemčiji formiran kabinet konservativcev. S tem se reče, da bosta dva ministra demokratske stranke podala ostavko, na katero mesto bi potem prišli štirje nacionalisti.

Že nad šest mesecev si prizadevajo monarhisti pridobiti si važna mesta pri vladi. Renaracijski načrt ekspertov, leži kakor mora na industriji Nemčije. Veleindustriji so izjavili, da ga bodo izpeljali, ako se jim da prosto roko v notranjih zadevah Nemčije, namreč, da se jim pusti kontrola nad delavci, njih mezde in delavnega časa.

Težak je boj, ki ga bide Nemčija; tista ponosna Nemčija, ki nosi sedaj težko breme premaganca. A pri vsem notranjem trpljenju ne obupa nemško ljudstvo; ampak trdno veruje v Boga — in ta vera jih napolnjuje z upanjem v boljšo bodočnost. Voditelji vseh strank v Nemčiji so se izrekli, da je glavna potreba državi sedaj v tem kritičnem času — krščanska podlaga.

IZ KITAJSKEGA BOJIŠČA.

Mukden, Mandžurija. — Mandžurska druga armada je presenetila deveto in dvajseto Chihlian divizijo, uštevši 20.000 mož pri Yulushan, južno zapadno od Pingyuan. Po dva dnevi neprestani bitki, je bila poražena Chihlian armada, katere ostanki so v neredu bežali proti Tašihčutu. Tam so se zopet ustvili; presenetili so jih pa Mandžurci in jih zopet pognali v beg. Mrtvih je ostalo na bojišču velikih število. Mandžurci so zajeli 35 častnikov; 1.500 mož; šest topov; dvanajst strojne in 2.000 pušk. Vojni eksperti so dejali, da je to bila ena najvažnejših bitk, na tej fronti.

Brezposelnost ga je gnala v smrt.

Chicago, Ill. — John Neiman, priletel delavec je iskal že več tednov dela — a zaman. Povsod se mu je reklo, da je prestar — za delo nespособen. Naveličan tega in zlovoljen nad mislijo, da sedaj ko je tovarna mu izčrpala moči ga pehačo proč, kot obrabljen stroj; si je končal življenje. Neki človek ga je našel v Garfield parku mrtvega, poleg njega je pa ležal nož, s katerim si je prerezal žile, nakar je izkravavel. Zapuščena tri poročena hčere, katerih dve sta v Chicago, ena pa v Detroit, Mich.

Prognanstvo v Sibirijo.

Iz Berlina poročajo, da je sovjetska vlada obsodila 10.000 oseb obojega spola v prognanstvo v Sibirijo. Obdolženi so bili uporniškega delovanja v državi Georgia. Ker so obsojenci navajeni le toplega podnebja, jim bo ta kaznen — prerani grob.

Iz Jugoslavije.

ODKRITJE SPOMENIKA ČEHOSLOVAŠKIM ŽRTVAM. — ITALIJA POSREDUJE MED ALBANIJO IN JUGOSLAVIJO. — IZ PRED SODIŠČA. — DRUGE ZANIMIVE VESTI.

Odkritje spomenika.

Belgrad. — Na slovesen način so odkrili spomenik čehoslovaških žrtvam, ki so bili usmrčeni v Kragujevcu. Slovesnosti se je udeležilo odposlanstvo iz Čehoslovaške in veliko število družin pokojnih vojakov. Protestantski vladika je imel službo božjo. Prisostvovali so ministri dr. Korošec in Hadžić, belgrajski čehoslovaški poslanik Seba in kraljev odposlanec. Spomenik je odkril Vladika Kiril. Nastopilo je več govornikov, nakar se je vršil pregled čet. Kralju in dr. Masaryku je bila odposlana brzojavna brzojavka. Beogradska občina je pogostila Čehoslovaške goste.

Italija naj posreduje.

Poročajo, da se je albanska vlada obrnila na laško vlado s prošnjo, da posreduje v Belgradu zaradi obmejnih sporov med Albanijo in Jugoslavijo.

Izpred sodišča.

Nerodna Reza. Reza Kastelic, posestnica v Šmarju, stara, toda zelo navihana in prefrigana ženica, je bila obtožena, da je ukradla pri Kranjcu v Ljubljani 250 Din vredno črno pelerino, ki je visela na kuhinjskih vratih. — Ko je vstopila žena v sodno dvorano, jo je sodnik takoj spoznal in jo je pozdravil z besedami: Aha, vi ste pa tista Reza, ki ste marelo ukradla. Ja, gospod, ta prava sem. — Koliko ste že takrat dobila? En teden, odgovori žena, in sem ga tudi pošteno odsedela. — No, sedaj imate pa zopet podobno nerodnost. Kranjc trdi, da ste mu ukradla iz kuhinje črno pelerino. Povejte nam zakaj ste se splazili po tišem zopet v Kranjevo kuhinjo. Mesto nje pa se je oglasil Kranjc, ker je žena premišljevala kaj bi rekla, in je povedal, da je zalotil obtoženko, ko se je plazila v kuhinjo. Ustavil jo je in vprašal, kaj hoče. Žena, vidno prestrašena, pa mu je odgovorila, da je mislila, da je tu prodajalna in je hotela kupiti jesiha in olja. Svoje nerodnosti pa se je še le zavedla nerodna Reza, ko sem jo vprašal, če bo spravila jesihi in olje v žep, ker ni imela nobene steklenice. — No, Reza, kaj pravite k temu? Vrh tega ste bila pa že 10-krat kaznovana radi raznih tatvin. — Ja, gospod, sodnik, res sem bila kaznovana, pelerine pa le nisem vzela, pa mi dokazite. In ker se ženi res ni mogla tatvina dokazati, je bila oproščena. Ko je sodnik razglasil oprostilno sodbo in je ženo smeje in dobrohotno posvaril z besedami: "Mat, mat, kam boste prišli!" ga je pa žena skoro osorno zavrnila: "Kaj sem pa vam ukradla!" In gotovo bi se bila ta nerodna Reza še s sodnikom sprla, da jo ni ta kratko in odločno odslovil iz sodne dvorane, odkoder je zadovoljno godrnjaje odšla. — In ko se je pričela že druga obravnava se je še vedno čul njen o-

ter glas s ceste, kjer je škodljivo oštevala svojega ovaditelja in mu je zabičevala: "Rekli ste mi, da sem nerodna, pa sem le pametna."

Dolenjske novice.

Instalacija novega prošta g. Karel Čerina, se je vršila dne 5. oktobra. Instalacijo, to je nameščenje v službo župnika in dekana bo izvršil prevz. škof sam. Novi g. prošt je bil rojen v Toplicah, žup. Zagorje ob Savi, l. 1877. 22. dec. kjer je bil oče nadučitelj. Stariši njegovi, ki so že umrli, so bili globoko verni. V mašnika je bil g. prošt posvečen l. 1900. nakar je služboval kot kaplan dve leti v Zagorju, tri leta v Kostanjevici, eno leto v Škofji Loki. Po svojem dosedanjem službenim delovanju je g. Karel Čerin vsestransko pripravljen, da bo mogel vestno in dobro izvršiti svojo novo službo kot župnik novomeške prestolice. Dr. Čerin, kapelnik godbe dravske divizije v Ljubljani je njegov brat in je pri instalaciji sodeloval s svojim orkestrom. — V Novem mestu je umrl trgovec Mihael Mramor, star 60 let. Bolehal je na srcu in ko je šel po kosilu nekoliko spat, so našli mrtvega v postelji. — V Prečni si je postavila požarna bramba gasilni dom, katerega je blagoslovil domači g. župnik Šmidochnik. — Ravno v isti vasi je tudi pogorel kozolec last. Neže Penca.

Duhovniške vesti.

Za arhidiakona sta bila imenovana dr. Tomaž Klinar in dr. Alojzij Merhar, stolna kanonika v Ljubljani. — Po deljene so župnije: Breznica: Petru Koprivcu, župniku v Svibnem, Ig: Ivanu Klemenčiču kaplanu v Mengšu in sv. Vid nad Cerknico: Ivanu Puceljcu, žup. upravitelju istotam.

DENARNE POŠILJATVE V JUGOSLAVIJO, ITALIJO, AVSTRIJO, ITD.

Naša banka ima svoje lastne zvezne s pošto in zanesljivimi bankami v starem kraju in naše pošiljke so dostavljene prejemniku na dom ali na zadnjo pošto točno in brez vsakega odbitka.

Naše cene za pošiljke v dinarjih in lirah so bile včeraj sledeče:

Skupno s poštnino:	
500 — Din	\$ 7.85
1.000 — Din	\$ 15.35
2.500 — Din	\$ 38.25
5.000 — Din	\$ 76.00
10.000 — Din	\$151.00
100 — Lir	\$ 5.10
200 — Lir	\$ 9.85
500 — Lir	\$ 23.75
1.000 — Lir	\$ 46.25

Pri pošiljstvih nad 10.000 Din. / nad 2.000 Lir poseben popust.

Ker se cena denarja čestokrat menja, dostikrat docela nepričakovno, je absolutno nemogoče določiti cene vnaprej. Zato se pošiljke na naše po cenah onega dne, ko so sprejemno denar.

DOLARJE POŠILJAMO NI TUDI V JUGOSLAVIJO IN SINER PO POSTI KAKOR TUDI BRZOTV. NO.

Vse pošiljke namlovlite na — SLOVENSKO BANKO ZAKRAJSKE & ČEŠKE 70-9th AVE., NEW YORK, CITY

AMERIKANSKI SLOVENE
Prvi in najstarejši slovenski katoliški list v Ameriki. Amerikanski Slovenec ustanovljen leta 1891. Edinost leta 1914.
The first and the oldest Slovenian Catholic Newspaper in America. Amerikanski Slovenec established 1891. Edinost 1914.
Izhaja vsaki torek, sredo, četrtek in petek. — Issued every Tuesday, Wednesday, Thursday and Friday.
— PUBLISHED BY: —
Edinost Publishing Company
1849 — West 22nd Street, Chicago, Ill.
Telephone: Canal 0098.

Cene oglasom na zahtevo. Advertising rates on application.

NAROČNINA:	Za Združene države za celo leto	\$4.00
	Za Združene države za pol leta	\$2.00
	Za Chicago, Kanado in Evropo za celo leto	\$4.75
	Za Chicago, Kanado in Evropo za pol leta	\$2.50
SUBSCRIPTION:	For United States per year	\$4.00
	For United States per half year	\$2.00
	For Chicago, Canada and Europe per year	\$4.75
	For Chicago, Canada and Europe per half year	\$2.50

"Entered as second class matter June 27, 1924, at the post office at Chicago, Illinois under the Act of March 3, 1879."

"Razkrinkani rdečkarji."

Naši čitatelji gotovo z velikim zanimanjem čita-
jo opisovanje "rdečkarjev," katerega objavljamo na
prvi strani. Prav podobno temu boste kmalu čitali raz-
pravo, kako se je našim slovenskim lawndalskim socia-
listom posrečilo priti na krmilo, se vvesti slovenskim
trpinom v Ameriki za vrat, katere izsesavajo, kakor
umazani židje ubogi zapeljani ruski narod.

Principielni namen naših lawndalskih socialistov
ni, kakor to čitate dan na dan v njih listih osvoboditev
delavcev izpod kapitalističnega jarma. Saj sami ne po-
znajo in ne morejo delavstvu nuditi nobenega praktič-
nega nadomestila, ki bi v resnici nadomestilo sedanje
gospodarske razmere. Stvar je pač taka, da socialnih
razmer nikakor ni mogoče reformirati, dokler ostane-
jo človeška srca zakrknjena, kakor so doslej. Človek
mora najprvo postati res človek v pravem pomenu be-
sede in sicer tak človek, ki bo videl v svojem bližnji-
ku tudi enakega sočloveka sebi enakega, t. j. v družbi
in življenju, ter da mu bo kot tak tudi pripravljen po-
magati na vse načine. Takih pravih krščanskih ljudi
je pa danes malo. Najmanj jih je ravno med socialisti.
Slučaj, v katerem so prosili slovenski trpini premogar-
ji za pomoč one, katerim so dali nad 60 tisoč za miljon-
ski fond najbolj jasno to potrjuje. Večjih dokazov men-
da ni treba. — Vendar socialisti s svojimi širokimi ust-
mi, gobezdajo, kako bodo svet reformirali. Kako so ga
pripravljene reformirati je za vse jako dober vzgled ne-
srečna slovanska država Rusija in nešteto drugih eks-
perimentov, ki so jih socialisti poizkusili.

Zato ponovno izjavljamo, da lawndalskih socia-
listov principielni namen ni, kako bi osvobodili delavce
izpod kapitalističnega jarma; to jim služi le za krin-
ko, s katerimi lovijo kaline na svoje limanice. Njih
principielni namen je uničiti delo katoliških Sloven-
cev v Ameriki. V ta namen so ustanovili svoje časo-
pisje. Umazani Gl. Smrdobe tega ni mogel doseči. Ka-
ko priti do tega. Ustanovili so organizacijo, v katero so
na prefrigan način izvalili na tisoče našega ljudstva.
Tam so ga polagoma začeli zastrupljati. Ljudstvo, ki
je že veliko svojega denarja zneslo v narodno jedoto
sedaj na stara leta težko organizacijo pusti, če jo, je pa
tudi prav, denar bo ostal pa lawndalskim socialistom.
Kar sami niso mogli, to so dosegli s svojo lawndalsko
narodno jedoto. Vspehi so vidni, kajti kjerkoli je njih
lokalno društvo je zraven tudi gnezdo rdečih socia-
listov, ker društva narodne jednote in pa socialistični
klubi delajo roka v roki. V vsaki taki naselbini versko
življenje hitro in vidno peša, po enih krajih jako hitro,
po enih krajih bolj počasi. Končni cilj teh ljudi je, uni-
čiti naše cerkve in vse delo naše duhovščine. In ako
bomo katoliški Slovenci hodili to svojo zaspano pot še
naprej, da nam ne bo mar ne za katoliško prepričanje

in ne za katoliško časopisje, bodo ta svoj cilj tudi po-
časi dosegli.

Zato pravimo bomo v kratkem pričeli objavljati
serijo člankov, ki bodo slovenski javnosti v čisti jasni
sliki predstavili načrte in cilje slovenskih socialistov v
Ameriki. Zanimivi bodo, ker z njimi se bo slovenski
javnosti povedalo marsikaj, kar doslej še vedela ni in
pa, da bodo vedeli natančno kaj je principiellen namen
slovenskih socialistov v Ameriki.

Waukegan, Ill.

Zopet se bo nudila prilika
ljubiteljem lepe dramatike in
zabave v naši naselbini dne
26. oktobra, ko bo naš Slo-
venski Dramatični Klub Zdru-
ženih Društev priredil in
predstavil krasno ljudsko igro
"Miklova Zala." Igra je lepa
in zanimiva od pričetka do
zadnjega, in je povzeta iz
splošno znane povesti "Mi-
klova Zala." Lepi so vsi pri-
zori in ganljivi. Vidi se, ka-
ko se je slovenski narod boril
proti Turku in kako je Zali-
ka dosegla svoj cilj. V resni-
ci je igra nekaj zanimivega
in krasnega. Da so pa igralci
na svojem mestu, naj le ome-
nim glavne vloge.

Očeta Serajnika predstavl-
ja naš znani igravec, Alojzij
Župec; njegov sin je Andro
Ogrin. Glavno vlogo, Zalika-
val. Umek, Almira Frances
Opeka; Iskender, turški po-
veljnik, John Končan.

Med igro bodo tudi nasto-
pila dekleta s svojimi ukule-
le in pa kvartet slovenskega
dramatičnega kluba.

Na to veselico vabi Slo-
venski Dramatični Klub vse
rojake in rojakinje iz Wau-
kegana in North Chicago in
okolice. Igra se prične točno
ob 7. uri zvečer. Vstopnina
za odrasle 50 centov, za otro-
ke 15 centov. Na svidenje!

Odbor.

New York, N. Y.

Živahno se razvijajo in pri-
rejšajo igre in zabave v jesen-
ski sezoni. Dosedaj smo imeli
še štiri prireditve, o katerih
lahko rečem, da so vsepele
prav dobro. Naša "Slovenska"
godba pa priredi v nedeljo
26. oktobra igro "Navaden
človek." Vsem je dobro zna-
no koliko se trudi "Slovenska"
godba pri slovenskih priredit-
vah v Greater New Yorku,
zato upam, da bo cerkvena
dvorana še premajhna pri nje-
ni igri v nedeljo 26. okt. Kdor
se hoče pošteno nasmejati,
naj ne zamudi te prilike. Igra
"Navaden človek" je burka
v treh dejanjih, polna
zdravega humorja. Naše pev-
sko in dramatično društvo
"Domovina" že tudi priprav-
lja svojo igro "Testament"
za nedeljo 16. novembra, na
katero že zdaj opozarjam, da
je silno lepa.

Kakor čujem bo naša žup-
nija imela vinsko trgatv v
nedeljo 23. novembra. Vneti
naši župljani že sedaj ukrepa-
jo, kako bogato bo dvorana

obložena z najboljšim grozd-
jem in kako domača bo tedaj
zabava v korist naši župnijski
cerkvi. To bo pač nekaj poseb-
nega, česar še nismo imeli.
Torej tudi tedaj na veselo
svidenje!

Prijatelj godbe.

Sv. Jurij v So. Chicago.

Tudi pri nas se dobri fara-
ni zavedajo, da je mesec ok-
tober. Vsako nedeljo popol-
dne ob 2. uri se v dokaj lepem
številu zberejo farani k po-
božnosti sv. rožnega venca.

Drugo nedeljo v oktobru je
imelo društvo Holy Name So-
ciety svojo mesečno sejo, pri
kateri se je sklenilo, da bode
drugo nedeljo v decembru slo-
vesen sprejem novih članov.
Ta čas hočejo moške dobro a-
gitirati za pristop. Obenem se
je sklenilo, da po načinu dru-
gih naselbin hoče tudi naša
fara v časopisu javiti delova-
nje društva H. N. S.

Vsakdo, ki pride pogledat
delo v naši dvorani, hvali
praktični načrt hale, ki ga je
vilo dobro zamislil in pogodil
naš neumorno delujoči cerk-
veni odbor. Mr. Martin
Shifrer. Javno priznanje za-
služi izveden in poštenovalec
odbornik. Čast možu!

Skoraj še dva meseca bo
trajala tekma za avtomobil,
ker dvorana bo najbrže še le
meseca decembra, morda za
Miklavžev večer odprta, ker
je prav veliko dela s tako
prostorno in veliko dvorano.

Za lepoto cerkvenega vrta
se posebno zanima naš sosed
Mr. Jože Gradišar, tudi več-
letni cerkveni odbornik. Mr.
J. G. je kar natihome preskr-
bel, da je cerkev iz farne
dobila drevesa, ki so se po-
sadila na vrt za cerkvijo, da
bo drugo leto tem lepše iz-
gledal cerkveni prostor. Dob-
ri naš faran in skrbni odbor-
nik naj v tem oziru prejme
pohvalo.

Nevarno je obolela Mrs.
Alojzija Hraštar in se je mo-
rala podvreči nevarni opera-
ciji.

Družino Hvala je obiskala
gospodinja štoklja in je za-
pustila kot spominček malo
Terezijo, kateri sta kot botra
prisostvovala Mrs. Alojzija
Pasdertz in Mr. Fr. Tratnik.

Sedaj pa težko pričakuje-
mo, da pošlje cenjeno uredni-
štvo koledarje v naselbino,
ker čujemo, da je knjiga ze-
lo lepo spisana ima tudi več
slik iz So. Chicago. Rojaki
bodo gotovo radi posegli po

tej knjigi in pričakujemo, da
bo Mr. Marko Mihelič, ki nas
pogostokrat obišče kot po-
tovalni zastopnik prav lahko
razprodal lepo število kole-
darjev. Le urno naprej, dok-
ler je še kaj koledarjev za le-
to 1925.!

Poročevalec.

Ely, Minn.

Cenjeni g. urednik: — Pro-
sim natisnite imena daroval-
cev, ki so darovali za zvono-
ve za cerkev sv. Mihaela spa-
dajoče pod faro Črnomelj na
Dolenjskem. Podpisane nabi-
ralke smo bile naprošene za
to delo in se tem potom vsem
darovalcem iskreno zahva-
ljujem.

Nabiralke: Mary Pluth,
Ana Rozman.

Po 50c.:

Ana Stukelj, Margaret Agnich, Fr.
Pengal, Math Kapš, Ana Kapš, Mrs.
Rosenblum, Frank Sašek, John Stu-
kelj, Joe Novak, Oje Košak, John
Svab, Frank Samec, Math Musich,
Frank Kufir, Mary Krakar, Jany
Lenich, Stef. Grahek, John Adlešič,
Mary Kastelc, John Kováč, Mike
Vranesich, Viljem Sop, Neža Petek,
Mary Logar, Alex Lobe, Mary Stru-
kelj, Frank Tomsich, Mary Jerich,
John Hutar, Joe Sever, Anton Huch,
Marko Pasich, Joseph Oven, Martin
Grahek, Joe Kolenc, Chas. Mhar,
Frank Golob, Frank Benko, Fred
Brunskole, John Vertin, Mike Ko-
bara, Frank Košak, Math Blaž, Ana
šern, Joe Majerle. — Po 25c. Mary
Majerle, Frank Erchul, Jacob Pre-
močnik, John Kalan. — Mary Pluth
\$3.50, Ana Rozman \$1.00, Joseph
Gerzin \$2.00, Math Rom \$2.00, Joe
Mantel \$2.00, John Zupančič \$2.00,
Stive Koval \$2.00, Stive Agnich \$1.00,
Joe Sikonja \$1.00, Paul Bukovec
\$1.00, Joe Skafa \$1.00, John Grahek
\$1.00, Math Grahek \$1.00, Amalija
Veranth \$1.00, Rudolf Majerle \$1.00,
John Matrag \$1.00, Mary Slabodnik
\$1.00, Frank Požagaj \$1.00, Joe Kvas
\$1.00, Louis Skrijanc \$1.00, John Ko-
vach \$1.00, Tany Seme \$1.00, Mary
Skala \$1.00, Nick Maletich \$1.00, Ja-
cob Musich \$1.00, George Piskur
\$1.00. — Po 25c. Mike Papeš, Joe
Klemenčič, Ana Mateša, Philip Mi-
lasevich, Frank Wule, Joe Jazbec,
Frank Kaplan, 40c., John Widen 25c.,
Joe Aberle 25c., John Golobich 25c.,
John Košak 25c., Leo Stanferle 25c.,
Tony Kuzma 25c., Gregor Kristjan
25c., Marko Ciborle 25c., Jery Kova-
čič 25c., Magdalena Stefanich 25c.,
Louis Skube 25c., Math Boldin 20c.,
Frank Hribar 25c., Mary Vidmar
25c., Peter Plajba 25c., Kliford Po-
žaga 10c., John Kapš 50c.

Vsem darovalcem se enkrat
hvala in Bog plačaj.

Nabiralke: Mary Pluth in
Ana Rozman.

Naprej za katoliško časo-
pisje!

GRDINA IN SINOV

PRVI SLOV. POGREBN
ZAVOD

1053 E. 62nd St.

CLEVELAND, O.

Randolph 1881

RRODAM PREMOKOP,

ki se nahaja pri tlakovani ce-
sti 12 milj od Youngstowna,
Ohio. Do Petersburga je 1 mi-
lja. Premoga je 35 akrov. Hi-
ša s 18. sobami in hlev za 4
govede. V jami se dela vsaki
dan, proda se z vso opremo.
Za ceno in podrobnosti se iz-
ve pri lastniku:

JURIJ AHLIN-U

Petersburg, O. R. D. 1.

(Okt. 22., 23., in 24.)

bober mirno splaval na drugi
nasip, ki so ga zidali sredi re-
ke, zlezal nanj in se vlegel na-
sproti Kazanu. Stari inženir
je bil sam. Noben drug bober
se ni prikazal.

Kazan je začel iskati bro-
du, da bi prišel do bobra, a
zaman. Stari oče ga je ne-
kaj časa gledal, nato se je pa
pogreznil v vodo. Hudomu-
ni bober je na ta način spoz-
nal, da kot ris tudi Kazan ni
zmožen boriti se v vodi in šel
je povedat to novico drugim
članom naselbine.

Kazan se je vrnil k volkul-
ji Sivki, se vlegel poleg nje na
solnce in opazoval.

Čez pol ure je zapazil, da
so na nasprotnem nasipu pri-
šli vsi bobri na suho in nada-
ljevali svoje delo, kot bi se
sploh nič ne bilo zgodilo.

ZAKAJ NAJ BI MORAL BITI DR- ŽAVNI PRAVDNIK ROBERT E. CROWE PONOVNO IZVOLJEN?

Chicaška protizločinska komisija
se je organizirala, da zatre zločine.
V svojem letnem poročilu datiranem
z dnem 1. marca 1924. pravi:

Število večjih zločinov se je zni-
žalo. Število zadajanih tožadnih
kaznovanj, pa je naraslo. Ljudsko
mnenje je na eni strani za upostavi-
te močne postav. Javni uradniki so
prepuščeni stališču, ki ga zavzema
moč upostavljenih postav. Število
zločinov se znižuje medtem, ko se
število prebivalstva višajo.

Crowova administracija je zaprla
in prepovedala 499 javnih hiš, kjer se
je dogajala nesramna prostitucija.
Nobena prejšnja administracija jih ni
zaprla na podlagi gori imenovanega
akta.

Proučite pazno rekord državnega
pravnika Crowe-a v zapisniku kri-
minalnega sodišča in potem se uvr-
stite med one, ki delajo za dobro
stvar s tem, da agitirajo za ponov-
no izvolitev državnega pravdnika
Crowe.

Število jetnikov v okrajni jetniš-
nici, ki so čakali sodbe, radi obdol-
žitev je bilo dne 1. decembra leta
1920. .... 413.

Število jetnikov v okrajni jetni-
šnici, ki so čakali sodb radi obtožb dne 1.
sept. 1924. je bilo samo .... 243.

Število oseb, ki so bile kaznovane
po kriminalnem sodišču po prejšnji
administraciji v dobi 48. mesecev, ki
so potekli z dnem 1. dec. 1920. je
bilo: .... 4461.

Število obsojenih oseb po krimi-
nalnem sodišču pod Crowovo admi-
nistracijo v dobi 44. mesecev, ki so
potekli z dnem 1. sept. 1924. je bi-
lo: .... 6265.

Število obtožb v teku je bilo 1.
dec. 1920: .... 1973.

Število obtožb v teku z dne 1. sept.
1924. pa samo: .... 870.

Svoto obsojnih in zapadenj je bilo
izkolektanih po prejšnji administra-
ciji tekom 48 mesecev ki so potekli
z dnem 1. dec. 1920. je bilo: \$239,005.-
88.

Svoto obsojnih in zapadenj je bilo
izkolektanih pod Crowovo admi-
nistracijo v dobi 44. mesecev, ki so
potekli z dnem 1. sept. 1924. \$559.-
526.25.

Število oseb, ki so zapadle poro-
štvom v letu 1920. je bilo pod prejš-
no administracijo .... 477.

Število oseb, ki so zapadle po ro-
štvom tekom Crowove administra-
cije je bilo samo: .... 207.

Zaradi tega, da bo Crowe gotovo
izvoljen, radi njegove sposobnosti in
iskrenosti iza ta njegov urad je pri-
šlo na tisoče prominentnih chicaških
državljanov njemu na pomoč. Med
temi so tudi sledeči: Sodnik Wells,
M. Cook, sodnik William N. Gem-
mil, sodnik Oscar Hebel, sodnik Jes-
se Holdom, sodnik Marcus Kava-
naugh, sodnik Harry A. Lewis, so-
dnik Walter P. Steffen, sodnik Da-
vid M. Brothers, sodnik Hosea W.
Wells, sodnik Hugo Pam, sodnica
Mary M. Bartelme, vrhovni sodnik
Harry Olson na municipalnem sodi-
šču, Edwin W. Sims, bivši zvezni
distriktni pravdnik, senator John Dai-
ley iz Peoria, Dr. Melbourne P. Boy-
ton pastor Woodlawn baptistovske
cerkve, R. H. Donnelly publicitetni
direktor, Dr. Howard Agnew John-
ston, McCormick semeniški teologist,
Frank I. Loesh advokat, Mitchell D.
Follansbee advokat, John W. Far-
well prezident, John Farvell Co., se-
nator James E. MacMurray prezid-
ent od Acme Steel Goods Co., W. L.
Abott vrhovni operativni strojnik
od Commonwealth Edison Comp-
any, Edgar A. Bancroft bivši prezid-
ent zveze chicaških pravdnikov, F.
H. Rawson prezident od Union Trust
Company, J. G. Rodgers podpred-
sednik Pennsylvanske železnice,
Fred Zimmerman podpredsednik od
Monon Route, William Richards
prezident od Lake State Bank, Har-
old Bradley tajnik od Chisago Yacht
Club, Andrew J. Ryan attorney of
Ryan, Condon & Livingston, Wil-
liam P. Sidley od Cutting Moore and
Sidley, Norman B. Barr superinten-
dent od Olivet Institucije, George B.
Haynes generalni potniški zastopnik
od Chicago, Milwaukee, and St. Paul
železnice, O. J. Holmes prezident od
Holmes Projector Company, William
R. Miller prezident od Central Fur-
niture Packing Co., Dixco C. Williams
prezident od Chicago Nipple Manu-
facturing Company, John H. Wich-
man podpredsednik od Smith Wal-
lace Shoe Company in še tisoče dru-
gih.

Čuvajte se zločinskega trasta,
ki dela na to, da bi porazil držav-
nega pravdnika Crowe, ter bi radi od-
drli mašino, ki upostavlja varujoče
postavbe, da bi se na ta način lahko
vrnili v dobo ropov in umorov ne-
dolžnih ljudi.
V prihodnjem članku bomo pa
navedli prominentne ljudi Vaše last-
ne narodnosti, ki delajo za Crowovo
izvolitev.

James Oliver Curwood:

KAZAN, VOLČJI PES.

(Kanadski roman.)

Bobri so se takoj spravili
na delo. Drevo za drevesom
je padalo pod njih ostrimi
zobmi in jez bil tako na-
pravljen. Zamašili so ga z
zemljo in blatom in držal je
trdno. Kmalu je bil jez dolg
sto čevljev.

Naselbina je bila pri delu,
ko sta se neki dan Kazan in
volkulja Sivka vrnili na svoj
dom.

XXIII. Boj zoper vsiljivce.

Ko sta bila še pol milje da-
leč, jima je veter prinesel duh
vsiljivcev. Na daljavo dvesto
metrov sta pa slišala praske-
tanje padajočega drevesa in
njegov pljusk v vodo. Ko sta

prišla do reke, je Kazan za-
pazil veliko spremembo. Kjer
sta pustila otočič sredi reke,
je bilo vse pod vodo, dreve-
sa in grmičje je molelo iz vo-
de.

Kazan in Sivka sta se brez-
slišno približala. Zlomljeni
Zob je ravno žagal drevo, po-
leg njega so se igrali v blatu
mladi bobri. Ostali veliki bo-
bri so bili na delu drugod.

Kazan je že prej videl ta-
ke prizore v gornjem delu do-
bre. Tu pa zanj niso bili bo-
bri navadne smrdljive vodne
živali, temveč vsiljivci, torej
sovražniki, in pokazal je zo-
be. Dlaka na hrbtenici se mu

je zježila, mišice so se mu na-
pele in nemo je naskočil
Zob.

Stari oče ni slutil nevar-
nosti, ki mu je pretila. Šele
nekaj trenutkov, predno ga
je dosegel volčji pes, ga je
zapazil. Prenehaj je žagati
drevo in ni vedel, kaj naj sto-
ri. Bobri so namreč na suhem
silno nerodni. Ko je bil Kazan
tik poleg njega, je štr-
bunknil v reko.

Kazan je skočil za njim,
toda Zlomljeni Zob je zdrs-
nil kot olje pod njegovim tre-
buhom in izginil. A Kazan
ga je bil že dvakrat krepko
ugriznil v debeli rep.

Kazan se je silno jezil, ker
se mu je napad ponesrečil.
Mladiči pa so bili preplašeni
vsled napada, ostali kot pri-
kovan na mestu. Vzdrnili so
se šele, ko jih je volčji pes

napadel. Trem se je posreči-
lo prilezti do vode in se re-
šiti, dva pa je Kazan dohitel.
Prvemu je strl hrbtenico, dru-
gemu pa je zagrabil za golta-
nec in ga stresel v zraku, kot
napravi pes, s podgano.

Volkulja je slišala kratki
boj, se približala malima mrt-
vima truploma in začela cvi-
liti. Brez dvoma sta jo spo-
minjala na njene lastne mla-
diče, ki jih je bil ris raztrgal
na Sun Rocku.

Kazan je pa divje renčal
proti vodi, kamor so se skrili
ostali bobri. Prišel je do kon-
ca nasipa in nagon mu je de-
jal, da naj splane v vodo.

Naenkrat se je pa kakih
petdeset čevljev od njega vo-
da zvalovila in pokazala se je
velika okrogla glava Zlom-
ljenega Zoba. Pol minute sta
se napeto gledala. Nato pa je

Socialna Razmotrivanja

KRŠČANSKI SOCIALIZEM
IN SV. FRANČISEK
ASIŠKI.
(Dalje.)

Vse to skupaj pa povzroča seveda potrebo po velikopotezni organizaciji svetovnega prometa, po tesnih medsebojnih stikih najbolj oddaljenih dežel, po ozkih medsebojnih zvezah velikih podjetij, ki so morda raztresena po vsem svetu. Daljna posledica vsega tega je, da so se cele dežele in države oprijele samo posameznih produkcijskih panog ter so se tako v največji meri navezale tudi glede preskrbe z najvažnejšimi življenjskimi potrebščinami na svetovni trg.

Najvažnejše, zlasti z ozirom na socialne posledice, pa je dejstvo, da je proizvodnja za trg rodilo konkurenco, medsebojno tekmovanje posameznih podjetij ter s tem njihove lastnike naravnost prisililo, da morajo svoje gospodarstvo v vseh podrobnostih uravnati kolikor le mogoče gospodarsko in smoteno, to se pravi tako, da se s čim manjšo izgubo blaga in delovne sile doseže čim večji dobiček.

Konkurenca in zlasti še njeno delo reklama, ki igra v modernem gospodarstvu tako veliko vlogo, sta bila v predkapitalistični dobi skoro nepoznani, vobče pa nedopustni. Takratni podjetnik ali obrtnik je delal umerjeno, zato pa solidno in vestno. Njegov cilj je bil z dobrim, trpežnim delom pritegniti in obdržati naročnike in odjemalce, ter si tako zagotoviti primerne dohodke za udobno, stanu odgovarjajoče življenje. To je bilo vse, drugega smotra pri tem ni imel in ni poznal. Njegova obrt, ali če hočemo njegovo podjetje je služilo njemu, ne pa narobe on podjetju. In če mu je v tem pogledu zadoščalo, potem si ni niti najmanj belil glave, kako bi svoj obrat tehnično izpopolnil, da bi dosegel čim večji dobiček.

Popolnoma drugače pa moderni podjetnik. Njemu je in mora biti čim večji dobiček vrhovno načelo. Zato izpopolnjuje neprestano svoje podjetje ter nabavlja vedno nove stroje, zato zbira neprestano nove rezerve za povečanje svojega obrata itd. Moderno kapitalistično podjetje mora rasti, drugače propada. Zato moderni podjetnik ne pozna tistega mirnega udobnega življenja, katero so uživali njegovi predhodniki. On ne preneha tuhta in misli, neprestano računa in kalkulira, kje, kako in pri čem bi se dalo največ zaslužiti. Zato proizvaja, kolikor le more vedno take izdelke, pri katerih je končni dobiček največji. Če se da pri slabih čevljih več zaslužiti kot pri dobrih in solidnih, potem je smrtni greh

zoper kapitalistično moralo proizvajati dobra obuvala (Sombart).

Moderni podjetnik je hlapec-in suženj svojega podjetja. On mu mora žrtvovati vse svoje sile, vse svoje sposobnosti. Korist njegovega podjetja, njegov rastoči dobiček je zanj najvišja zapoved in če greši proti nji, nazaduje ter hitro propade. Če je v predkapitalistični dobi, tako trdi Sombart, podjetnik ustvarjal kapitalizem, tedaj ustvarja danes kapitalizem podjetnika ter širi kapitalističnega duha.

Ze iz teh bistvenih potez modernega kapitalizma, ki nam odkrivajo pogled v njegov ustroj in njegov mehanizem samo v najbolj debelih obrisih, je lahko razvideti, da je v istini popolnoma zgrešeno gledati v njem samo izrastke bogastva, drugače pa ga smatrati le za navadno frazo.

Se mnogo bolj pa bo vse to jasno, če pomislimo zlasti še sledeče:

Kadarkoli govorimo o izrastkih bogastva, mislimo pri tem vselej na nekaj slabega, na nekaj, kar zasluži, da se z moralčnega in po večini tudi socialnega stališča obsodi ter kolikor mogoče odpravi. Ali pa predstavlja moderni kapitalizem tako zlo, ki je v vsakem slučaju vredno obsodbe?

Kolikor je s sedanjim modernim kapitalizmom združena, kakor smo videli, delitev ljudi v dva dela, v tabor kapitalistov-bogatašev in pa tabor delavcev nemanicev, toliko pomeni brez dvoma družabno zlo in nesrečo. Zakaj ravno odtod izvirajo povečini vsi tisti najbolj pereči socialni problemi, ki pretresajo moderni svet.

Toda tudi če bi se organizacija modernega gospodarskega življenja v tem pogledu tako preosnovala — recimo kar — da bi se sedanje gospodarstvo v pravem pomenu besede podružabilo ali socializiralo, bodo vendar še vedno vse druge bistvene poteze, oziroma lastnosti sedanjega modernega kapitalizma — četudi nekoliko omejene — ostale, tako, da bomo prav z aprav še vedno lahko govorili o kapitalizmu, ki pa ne bo nikakoli socialna nesreča, marveč ravno nasprotno velika dobrota.

J. KOSMACH

1804 W. 22nd St. Chicago, Ill.

Rojakom se priporočam pri nakupu raznih

BARV, VARNIŠEV, ŽELEZ
NINE, KLJUČAVNIC
IN STEKLA

Najboljše delo, najnižje cene. Prezvamem barvanje hiš zu naj in znotraj, pokladam stenski papir.

Phone: Canal 0490.

SLOVENC V JOLIETU

POZOR!

Samo ta teden se nudi slovenskim gospodinjam izvanredna prilika.

TA TEDEN PRODAJAMO LEPE KRASNE
CARPETE 9X12 GOLD SEAL CONGOLEUM ART
RUGS, KI SE PRODAJAJO NAVADNO VEDNO
\$18 DO \$20

Ta teden samo \$14.95

Pridite gotovo v našo trgovino ta teden in oglejte si še druge bogate zaloge pohištva, ki jih imamo na prodaj te dni.

VANCE-FITZGIBBONS FURNITURE CO.

314-316 Van Buren Street,
JOLIET, ILL.

(S. 22)

Republikanska stranka okraja Will predstavlja Slovenskim volilcem sledečo listo.

Močni

MOŽJE TVORIJO VED-
NO MOČNO LISTO!

LEN. SMALL,
za guvernerja države Ill.

Zgodovina

REPUBLIKANSKE
STRANKE JE JAMSTVO
ZA NADALJEVANJE
PROSPERITETE!

Prosperiteta

se je ravno začela.
Vzelo je štiri leta, da
se je izčistilo obzorje
in položilo temelj konstruktivnim akcijam.
Še štiri leta Coolidgeve vlade in vlade guvernerja Smalla v Illinoisu pomeni velikanški korak k prosperiteti za nas vse!

ZATO VOLITE CELOTNO REPUBLIKANSKO LISTO!

CHARLES G. DAWES,
za
podpredsednika Zdrž. drž.

CALVIN COOLIDGE,
za
predsednika Zdrž. držav.

Naša vlada, kot je Vam znano je vlada oblasti za vse državljane enako. Zato ne boste ničesar pridobili, ako boste volili kandidate tu-in-tam radi priljubljenosti ali nepriljubljenosti posameznih kandidatov. Volitev celotne strankine liste je to pot najvarnejše in ta volitev naj bo za celotno republikansko listo. To je najvarnejši in najboljši načrt za vsakega volilca. Naredite samo en križec in sicer v ta velikem okvirju na vrhu poleg republikanske liste, ki naj znači tako le:

⊗ REPUBLICAN

Ako volite na ta način, volite najboljšo, ker volite može na narodni, državni in okrajni listi skupaj, kateri so dobili na poizkusnih (primary) volitvah večino glasov in so bili na ta način nominirani direktno od ljudstva.

Mi verujemo v večino, da ona vlada in zato prosimo tudi volilce, da to upoštevajo kot najboljšo in izvolijo celotno narodno, državno in okrajno republikansko listo dne:

4. NOVEMBRA 1924.

NEPOZABITE DOBRIH CEST IN POTOV!

Ako ne boste volili za "YES" for bond issue — za izdajanje bondov za gradbo dobrih cest in potov — boste volili "NO." Zakon zahteva, da ta predloga za dobre ceste in pota dobi večino oddanih glasov za kandidate za državno zakonodajo. Glasov za zakonodajo bo veliko več, kot pa bo oddanih glasov za glavne kandidate na listi, ker vsak glas, ki bo oddan za celotno listo ali "straight ticket" — bo štel glas in pol za vsakega kandidata za zakonodajo.

Ako predloga za dobre ceste in pota ne dobi zadostne večine, bo grajenje cest in potov prenehalo, ker bo manjkalo potrebnega denarja.

ZATO VOLITE VSI DO ZADNJEGA ZA PREDLOGO ZA DOBRE CESTE IN POTA!

NAGOVORITE TUDI VAŠE PRIJATELJE, DA BODO VOLILI ISTOTAKO!

Naročen oglas po Publicitetnemu odboru Republikanskega centralnega odbora za okraj Will s sedežem v Jolietu.

PEGAM IN LAMBERGAR

POVEST.

Spisal Dr. Fr. Detela.

"Boljši mož bi bil jaz gotovo," se je hudoval prijatelj. "Ti ne smeš misliti, da ugaja ženskam vedno premišljevanje in vse tiste skrivnosti, ki nam kisajo srce in obraz. Bodi vesel in ne kliči slabih časov! Povej, kaj imaš zopet, da ti odvalim kamen od srca!"

"Ti meni?" se je rogal Vitovec. "Odkdaj si pa tako zvit? Moje skrivnosti hočeš vedeti, a svoje hraniš zase."

"Jaz, skrivnosti?" je odgovarjal oni počasi, nekoliko oparjen. Spomnil se je dogovora s kneginjo in na jeziku mu je že bila beseda, ki bi bila pomirila sumljivega tovariša. A premagal se je, ker je mislil, da bi pokvaril kneginji veselje, in ker je hotel dražiti Vitovca, ki ga je srepo gledal. "Aj, kako si zvedav!" se je zakrohotal. "Potrpi in počakaj!"

"Morda še ni vse pripravljeno?" je vprašal oni zlobno. "Ne še," se je rogal Ostrovhar, kar je razkačilo Vitovca še bolj.

"Torej hitite, da vas ne prehitim jaz! To ti povem, Ostrovhar!" je zapretil Vitovec in ga ostavil. Oni pa se je krohotal za njim, veselo, da ga je tako razjezil, in preudarjal, kako se bode Vitovec sam smejal svoji jezi, ko ga iznenadijo prijetni dogodki; zakaj dobri Ostrovhar je bil preverjen, da izpregovori kneginja v par dneh odločilno besedo.

Vitovec pa ni dvomil več, da ga je prodal prijatelj in se zarotil s kneginjo proti njemu. Britko je bilo spoznanje in sklonilo je glavo ponosnemu možu. Razvrstili so se zopet pred njegovimi očmi važni dogodki prošlega leta. Kolika moč je bila v njegovih rokah, ko se je bil ustavil kneginji in se dogovarjal s cesarjem, ko mu je ponujal kralj Ladislav poveljništvo svoje vojske, ako mu izroči grofijo! Potem se je bil sprl s cesarjem in se maščeval nad njim; od bil je vse sovražne napade in priboril kneginji vso prejšnjo last. In kaj je priboril sebi? Ničesar. Oj, grenki sad grenkega truda! Kaj je bilo treba vseh naporov! Čim dalje je premišljeval razmerje med nagibi in vspehi svojega delovanja, tem bolj mu je silila v glavo zavest, da je vedno srečen, kadar dela za druge, vedno nesrečen, kadar zase kaj ukrene. Baš ko je priplaval do brega, mu strmi nasproti pečina, in zaman išče trudna roka opore, ki bi mu pomagala na suho. "Ni mi usojeno," si je dejal potrt; "a tudi kneginji, tej pisani kači, ne bode!"

In gospod Vitovec, spreten s peresom kakor z mečem, je sedel in pisal dolgo pismo! In ko je spisal, je prebral pisanje še dvakrat, je zgenil in zapečatil. To ga je bilo nekoliko umirilo. Hodil je nekaj časa zamišljen semtertja po sobi, potem pa vtaknil pismo v žep, si dal pripeljati konja in jezdil počasi po cesti od mesta. Takoj so ga obsule zopet neprijetne misli. Zakaj je nahujskala kneginja proti njemu Ostrovharja? Zakaj mu ne odreče naravnost, če ne mara zanj? Kdo jo more siliti! — Boji se očitno, da se ne bi on maščeval in ji potegnil raz glavo knežje krone, ki jo

je on postavil nanjo. In, bogme, bojazen ni-prazna. Sama pa nima moči, da bi jo preprečila; zatorej išče zaveznika; in izbrati bi si ne bila mogla boljšega. "A jaz jima zmešam račun," si je dejal razjarjen. — "Če me ne prehitita." Mraz ga je pretresel pri tej misli. On jezdi mirno svojo pot, in ura poteka za uro; onadva ga pa zalezujeta in pridobivata z denarji in laskanjem pomočnikov, in kadar bode večina poveljnikov na njuni strani, ne bode več nobene rešitve zanj. Koliko častnikov pa mu je še zvestih? In on niti ne poskuša raztrgati mreže, ki se bode kmalu zadržila nad njim. In kaj potem, če ga dobe v pest sovražniki, ki ga črte toliko huje, kolikor bolj se ga boje! Burno je obrnil Vitovec konja in dirjal nazaj proti mestu. V taboru je oddal konja in se napotil peš med šotori proti domu. Vojaki so sedeli okrog ognjev pri večerji in se pogovarjali in šalili.

"Dober poveljnik bode," je menil eden.

"Ostrovharja misliš," se je oglasil drugi. Vitovec pa je postal v temi in poslušal radoveden in sumljiv, kaj da se govori.

"Da," je dejal zopet prvi. "Ne bode nas tako strahoval in ne gledal na vsak vinar."

"Nocoj napaja častnike pri 'črnem volu,' je povzel oni. "Jutri večer pridemo pa mi na vrsto."

"Bog ga živi!" je odgovoril tovariš. "Ni ga boljšega viteza." Bled od jeze je hitel Vitovec iz vojaškega stana. "Torej vse že dogovorjeno in vloge že razdeljene!" si je dejal bridko. "O zle slutnje moje, kako se uresničujeta! Ženska me je prekanila; in jutri nemara nisem že več poveljnik, nemara že ujetnik in —" Ni si hotel dopolniti misli. Kaj, ko bi vdrl s svojimi vojaki v mesto in zajel zarotnike. A nehotovo in opasno bi bilo početje, ko ne ve, na koga se sme zanesti; in morebiti pa častniki še niso popolnoma pridobljeni, in spravi jih nemara še na pravo pot, če stopi naravnost med nje.

Pol jezen, pol pobit je hitel naravnost v imenovano krčmo. Oddalec mu je že donel naproti vesel hrup, in uho je dobro razločilo Ostrovharja. Oj, kolikokrat mu je ljubo zadonel v boju njegov grmeči glas, kako je osrčeval svojce in plašil sovražnike! A sedaj mu je presedel, ali čul je iz njega zlobno roganje. "Živio naš poveljnik Ostrovhar!" je kričala glasna družina, in kozarci so zveneli, ko je vstopil Vitovec.

POZOR!

Čenjenim društvam v Chicagu in okolici naznanjam, da sem kupil dobroznano NARODNO DVORANO na Racine in 18. ulici. Prenovil sem vse dvorane za seje, kakor tudi veliko plesno dvorano. Zatorej se priporočam čenjenim društvam, kakor tudi čenjenemu občinstvu za obilen poset. Postrežba točna in solidna!

Frank Mubi

(LASTNIK)

1800—1802 — So. Racine avenue. CHICAGO, ILL.
Phone: CANAL 2675
(S—11.—2.)

POZOR!

Kovall & Sons

ELY, MINN.

Trgovina z vsakovrstnim mešanim blagom.

V naši trgovini dobite vsakovrstno blago, ki se da dobiti v DRY-GOODS-STORE trgovini. — V zalogi imamo vedno najboljše vrste grocerijo in meso. — Rojakom se najtolpleje priporočam v naklonjenost!

Razsvetlite Vašo klet!

Tekom jesenskih dni je klet jako popularen prostor v hiši. Tja se spravlja razne stvari za zimo. In kako je pusto, ako v kleti ni svetlobe. — In zakaj bi delali v temi? Pokličite nas, da vam razsvetljimo vaše temne kote in jih naradimo za vas prijazne in koristne.

Pokličite nas, ali pa k nam pridite, da se pogovorimo!

FIDELITY ELECTRIC CO.

FRANK SCHONTA, lastnik.

3049 West 22nd Street, Chicago, Ill.
Pošljamo blago tudi izven Chicage. Pišite po naš cenik. (9—27. 10—1.)

NAZNANILO

C. občinstvu, kakor tudi rojakom, ki potujejo skoz Chicago naznanjam, da sem odprla

Prvi slovenski hotel "SLAVIJA"

NA 1921 BLUE ISLAND AVENUE, CHICAGO, ILL.,

kjer je občinstvu na razpolago 35 moderno opremljenih sob po zmernih cenah.

Posebne akomodacije za potnike in njih družine.

AGNES SPOLAR, lastnica.

Tel. CANAL 2241.

(S. 11—2)

NAZNANILO IN PRIPOROČILO.

Čenjenim naročnikom, blagim dobrotnikom in prijateljem in vsem rojakom po državi Washington, California in Utah naznanjamo, da jih bo obiskal naš potovalni zastopnik Mr. Leo Mladich, ki je pooblaščen pobirati naročnino za liste Amerikanski Slovenec in Edinost, Ave Maria in St. Francis in vse drugo, ki je v zvezi z našim podjetjem in imenovanimi listi.

Pozor Evelethčani!

V naši trgovini si lahko kupite karkoli potrebujete za obuti za celo družino. Imamo veliko zalogo vsakovrstnih čevljev, za moške, dečke, deklice in otroke. Naše blago je prvovrstno. Dobra in točna postrežba ter nizke cene je naše geslo!

Kadarkoli kaj kupujete nikdar ne pozabite na geslo: Svoji k svojim! Vsem se priporočam v naklonjenost! E. RESMAN SLOVENSKA TRGOVINA S ČREVLJI. 420 Pierce Street EVELETH, MINN.

Rojaki prosimo Vas, pomagajte požrtvovalnemu in katoliški tisk vnetemu možu Mr. Mladichu širiti dobro katoliško časopisje. Prigovarjajte svoje sosede in prijatelje, da se na liste naroče, da se tako zaneslo dobro časopisje v vsako slovensko hišo. Mr. Mladich vsakomur najtopleje priporočamo!

Phone: Canal 0537—5889

Chapel 2046 West 23. St.

MRS NICHOLAS GOETTER

Pogrebni zavod Se priporoča Slovincem in Hrvatim

2046 W. 23. Street, CHICAGO, ILL.

(S.)

NAZNANILO IN PRIPOROČILO.

Našim čenjenim naročnikom, prijateljem in dobrotnikom v Clevelandu, Lorainu in Barbertonu in po drugih delih države Ohio naznanjamo, da jih bo obiskal naš potovalni zastopnik Mr. Frank Kurnik, ki je pooblaščen pobirati naročnino za naše liste "Amerikanski Slovenec in Edinost," "Ave Maria" in "St. Francis Magazine." Pooblaščen je tudi pobirati naročila in plačila za oglase, ter vse, kar je v zvezi z gori imenovanimi listi.

Obenem bo prodajal in delil Koledar Ave Maria za leto 1925., ki je ravno te dni izšel. Čenjene naročnike, prijatelje in dobrotnike prosimo, da mu grede na roko pri agenciji za tako potrebni katoliški tisk. Vsem ga toplo priporočamo!

Uprava A. S. in Ed., Ave Maria in St. Francis Magazine.

KOLEDAR AVE MARIA

za prihodnje leto 1925.

JE IZŠEL

Začeli smo ga že razpošiljati.

Ker je koledar Ave Maria edini slovenski katoliški koledar v Ameriki, zato smo prepričani, da bodo naši rojaki, kakor vsako leto, tudi letos hitro segli po njem.

Priporočamo ga vsem! Vsak bo vesel kdor ga bo kupil. Knjiga je izvanredno zanimiva in koristna, ker obsega poleg drugih lepih spisov tudi kroniko preteklega leta vseh važnejših dogodkov slovenske katoliške Amerike.

CENA KNJIGI JE SAMO 50c.

Dobi se pri vseh naših lokalnih zastopnikih in pa v UPRAVNIŠTVU

AVE MARIA

1852 West 22nd Place,

Chicago, Ill.

Phone: CANAL 6516.

SLOVENC!

Kadar ste se namenili dati slikati. Bodisi o priliki ženitve, ali v kakem drugem slučaju, ne pozabite, da je v Chicagu slovenski fotografist, ki izdeluje prav tako fine slike, če še ne boljše, kakor kdo drugi. Ta fotografist je:

M. Arbanas

SLOVENSKI FOTOGRAFIST

1147 — W. 18th St., Cor. May St.

CHICAGO.

NAJSTAREJŠI SLOVANSKI TRGOVEC Z ŽELEZNINO V MESTU CHICAGO JE:

A.M. Kapsa

2000 BLUE ISLAND AVE., CHICAGO, ILL.
Phone: CANAL 1614.

Trgovina vsakovrstne železnine, strojniške naprave, električne potrebščine, cevi za plin, avtomobilske potrebščine, vse železne potrebe za postavljanje garage ali hiš. 1500 drugih različnih predmetov v zalogi. Naše cene so najnižje!

Blago dovažamo na dom, v vsaki del mesta ali predmesta. Začnite trgovati z nami in ostali boste naši stalni prijatelji.

(S. & P.)

Vsem onim, ki so povpraševali po knjigi

DOMAČI ZDRAVNIK KNAJP

sporočamo, da je ta knjiga zopet izšla in smo ravno kar dobili večjo zalogo iz starega kraja ter je vsem na razpolago.

CENA NOVI KNJIGI JE \$1.50.

Pošljite naročilo takoj na:

KNJIGARNO EDINOST,

1849 West 22nd Street,

Chicago, Ill.

Clevelandčanje!

Ali veste kaj je Vaša dolžnost? — Well, Vaša dolžnost je ta, da naročite ali kupite vašo obleko, kakor tudi druge oblačilne potrebščine pri svojem rojaku:

Johnu Gornik

SLOVENSKA TRGOVINA Z OBLEKAMI IN KROJAČNICA.

217 ST. CLAIR AVE.

CLEVELAND, OHIO.